

“He volgut distanciar-me de la feina dels serials de televisió amb la sàtira”

Maria Jaén (Utrera, Andalusia, 1962), novel·lista i guionista de televisió, publica a La Magrana la novel·la *La pinça birmana*, ambientada en el sector de la producció de serials de televisió. Al mateix temps, publica el recull de contes infantils *La princesa valenta* (Molino). És llicenciada en filologia catalana i es va fer famosa el 1986 amb la primera novel·la, *Amorrada al piló*.

—La novel·la reporta la crispació que sembla caracteritzar el món de la producció dels serials de televisió. Un dels objectius era constatar-ho?

—La gent va molt estressada. Això sí que ho volia retratar. Perquè el volum de feina i el ritme de producció és molt frenètic. Cada setmana s'han de fer i enregistrar cinc capítols, i això et porta a l'estrès directament.

—I sembla com si la vida de les persones que hi treballen, igual com s'escau als serials, fos visceral, arrauxada, passional.

—Aquí tot s'ha exagerat o tergiversat.

—És a dir: hi feu caricatura.

—Sí. Aquesta és la intenció, fer caricatura i sàtira. Per això els personatges responen a estereotips.

—Però és una sàtira que no arriba a la crítica; és un joc. No és una denúncia contra ningú. El to és el d'*El joc de Hollywood* de Robert Altman.

—Sí. Una mica, aquest joc. Entrar a dins i veure com es mouen, però retratant-los com a personatges de caricatura. Moltes vegades parlen amb arguments absurds, que si t'ho mires amb distància, dius: “Què diu aquest, ara?”

—Tenint en compte que feia temps que no escrivíeu cap novel·la, es pot pensar que ho heu fet perquè teníeu ganes de buidar el pap?

—Una mica és la necessitat de parlar d'això, sí. Però que no hagi publicat no vol dir que no hagi escrit. Els escriptors sempre tenim coses a mig fer, però la meva feina és molt absorbent i no em deixa temps per a escriure de manera constant i disciplinada. Sí, ha vingut d'aquesta necessitat, i de la necessitat personal de distanciar-me'n i veure-ho tot des de fora. Quan ets dins perds una mica el sentit de les coses.

—Suposo que no heu volgut limitar-vos a convertir els

TINA BAGUE

Maria Jaén publica la novel·la *La pinça birmana*, a La Magrana.

vostres companys de feina en personatges. Us ha estat fàcil?

—Sí. Gràcies a la caricatura, que et porta ben lluny de la realitat... Dels companys de feina només n'agafes algun tic, algun detall. No hi ha personatges reals.

—Caricatura, sí, però calia que els personatges fossin versemblants, de carn i ossos. Devíeu ser conscient que no us podíeu passar de rosca.

—En efecte. Els he construït una vida personal, i els he donat emocions. Els personatges poden respondre a arquetips, com l'actriu diva, però cal explicar bé per què actuen com actuen i fan les coses que fan, quines són els seves motivacions.

—Penseu que el títol és prou representatiu o prou indicatiu de la novel·la?

—És un joc. La gent, *a priori*, pot pensar que és una novel·la de sexe, perquè et remet a un capítol del *Cor de la ciutat*. És una expressió amb força, un detall dins d'allò que és

el llibre. Em penso que és el millor títol per al llibre. És un joc perquè la pinça birmana realment no existeix i la confusió entre veritat i mentida m'interessava. Dóna compte que els límits entre realitat i ficció es dilueixen.

—La novel·la engega amb una protagonista i els problemes familiars i de feina d'aquesta protagonista, però després feu interessar el lector per una galeria de personatges. Ja ho teníeu pensat així des del principi?

—Sí. Sempre havia pensat en aquesta estructura, amb capítols dedicats a diversos personatges, i que tots fessin avançar la trama.

—El diàleg és àgil. Hi domina la rèplica. Fa avançar l'acció, més que no pas interioritzar cada personatge.

—Perquè és la meva manera de dialogar. Contra això no hi puc fer res. El llibre em reclamava aquest diàleg. Ara, sí que hi ha diferents maneres de parlar. Les maneres de parlar descriuen els personatges. Parla diferent la filla, de la Clara.

—Un cop establerta, gràcies al llibre, la distància que buscàveu, la podreu mantenir sempre?

—Ho procuraré. Hi torno a estar molt implicada, però no tan malalta com al principi.

Lluís Bonada